

Бердянський державний педагогічний університет

Кафедра соціальних комунікацій

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Завідувач кафедри
Мельнікова Ю.О.

“30” серпня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки здобувачів першого (бакалаврський) рівня вищої освіти

Редагування для журналістів
(назва навчальної дисципліни)
Спеціальність 061 Журналістика
(шифр і назва спеціальності)
Освітньо-професійна програма «Журналістика»
(назва освітньої програми)
Спеціалізація
(назва спеціалізації)
Факультет філології та соціальних комунікацій
(назва факультету)

Бердянськ, 2019

Робоча програма Редагування для журналістів для здобувачів вищої освіти спеціальності 061 Журналістика

Освітньо-професійної програми «Журналістика»

Розробник: кандидат філологічних наук, доцент Костроминський Р.І.
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та інші звання)

Робочу програму погоджено проектною групою освітньо-професійної програми «Журналістика» та схвалено на засіданні кафедри соціальних комунікацій

від «30» серпня 2019 року (протокол № 2)

Завідувач кафедри соціальних комунікацій _____ (Ю. О. Мельнікова)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Гарант освітньої програми _____ (Ю. О. Мельнікова)
(підпис) (прізвище та ініціали)

© БДПУ, 2019 рік
© Костроминський Р.І., 2019 рік

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 06 Журналістика (шифр і назва) Спеціальність 061 Журналістика (шифр і назва)	Обов'язкова	
Модулів – 6	Освітньо-професійна програма: «Журналістика»	Рік підготовки	
Змістових модулів – 12		4-й	4-й
Загальна кількість годин – 180		Семестр	
Мова навчання: українська		7-й, 8-й	7-й, 8-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2, самостійної роботи студента – 4	Освітній ступінь: бакалавр	Лекції	
		18 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		18 год.	4 год.
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
		54 год.	82 год.
		Індивідуальні завдання:	
		год.	
		Вид контролю:	
		Екзамен	Екзамен

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 40% / 60%
для заочної форми навчання – 10% / 90%

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Редагування для журналістів» є засвоєння студентами комплексу знань з теорії та практики телевиробництва та монтажу відео.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Редагування для журналістів» є засвоєння студентами знань з історії телебачення та кіно, тенденцій розвитку кінематографу та телебачення, ознайомлення з основними функціями та можливостями редакторів відео, редагування відео різних жанрів, редагування та монтажу матеріалу за допомогою комп'ютерних програм, розкриття особливостей роботи дизайнера, способів і засобів організації творчого процесу праці, а також труднощів та переваг професії.

Основні результати навчання і компетентності згідно з вимогами освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми:

№ з/п	Програмні компетентності	Компетентності*	Результати навчання
1.	Загальні	ЗК 7. Здатність працювати автономно	ПРЗ 12. Знає види та норми редагування матеріалів ЗМК з урахуванням їх різновиду (друковані, радіо, телебачення, інтернет-ЗМІ). ПРУ 10. Уміє редагувати медіатексти з фактологічного, композиційного, логічного, стилістичного боку, враховуючи вимоги до них для різних ЗМК (друковані, радіо, телебачення, інтернет-ЗМІ).
2.	Фахові	СК 5. Здатність готувати (писати та редагувати) журналістські матеріали для ЗМК в різних жанрах: відображати дійсність способом інформування, тлумачення, коментування, інтерпретації фактів з урахуванням особливостей, технологічних вимог та аудиторії кожного виду ЗМК	ПРЗ 14. Знає основи виробництва радіо та телевізійних програм на всіх етапах, та принципи роботи у програмах обробки та монтажу аудіо та відео. ПРУ 14. Уміє здійснювати монтаж радіо та телепрограм із використанням програм Adobe Audition та Adobe Premiere Pro (або інших аналогів програм аудіо- та відеоредакторів).

2. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1

Змістовий модуль 1. Теорія та історія екранного мистецтва

Тема 1. Палітра художніх напрямів і стилів сучасного екранного мистецтва. Кінематограф США та Європи початку ХХІ століття. Розвиток жанрового і розважального кіно. Народження і розвиток нових видовищних форм орієнтованих на масового глядача.

Тема 2. Голлівудський стандарт «низьких» жанрів. Специфіка жанру вестерн, мелодрама, мюзикл, комедія, детектив. Фільми-катастрофи, бойовики, трилери, космічні пригоди, тощо. Американський кінорежисер канадського походження Джеймс Кемерон. «Аватар» як прорив в галузі технології випуску фільмів. Значення фільму Джеймса Кемерона для кіноіндустрії. Продюсерська діяльність. «Санктум» – драматичний екшн-трилер у форматі 3D режисера Алістера Грісона. Фільми Мілоша Формана. Стівен Спілберг – американський кінорежисер, сценарист і продюсер. Спілберг і Україна. Продюсерство документального фільму Сергія Буковського «Назви своє ім'я».

Тема 3. Використання індустрії кіно для зйомок серіалів і передач для телебачення. Американська Академія кінематографічних мистецтв і наук. Щорічна премія «Оскар». Німецький режисер, актор, сценарист і продюсер Бернд Айхінгер. Створення культових фільмів 1990-2000-х рр.: «Обитель зла», «Дім духів», «Парфюмер». Ернст Вільгельм (Вім) Вєндерс найвидатніший представник феномену нового німецького кіно.

Тема 4. Редагування відео для журналістів як дисципліна. Визначення понять. Складові редагування. Практичний аспект редагування. Редагування відео та телевиробництво в Україні та світі.

Змістовий модуль 2. Постмодернізм і кіномистецтво

Тема 5. Переодизація розвитку світового кіно. Принципи створення документального, анімаційного та ігрового фільмів. Жанрово-тематичний розподіл. Кіно як вид мистецтва та суспільної інформації. Синтетична природа кіно. Поняття «екранності». Розвиток кіно в Україні як частина загальносвітового процесу. Кіно, телебачення, відео як форми сучасної екранної культури. Поняття «інтерактивності» та «віртуальної реальності» екранного «тексту», пов'язаного з комп'ютерними технологіями. Дигітальний екран як новий естетичний феномен.

Тема 6. Умови виникнення та специфіка постмодернізму. Філософська концепція та центральна ідея постмодернізму. Арт-кіно. Творчість одного з найвидатніших представників напрямку «французької нової хвилі» Жана-Люка Годара.

Тема 7. Специфіка світового постмодерного кіно. Творчість Девіда Лінда та Квентіна Тарантіно. Характерні ознаки постмодернізму. Рафіновано-зображальний постмодернізм Пітера Грінсвея. Ларс фон Трієр – данський кінорежисер та сценарист, засновник напрямку в кінематографі під назвою «Догма 95». Фільми Ларса фон Трієра і Райнера Фасбіндера. Особливості фільмів Еміра Кустуриці «Життя як диво», «Заповіт», «Маралонна».

Тема 8. Екранна мова як образне поняття. Кіно, телебачення, відео, анімація, мультиплікація, віртуальна реальність, кліпи та телереклама як екранна творчість. Режисер як організатор творчого процесу. Співпраця режисера з оператором, ведучим, сценаристом, художником, монтажером, асистентами при створенні екранного твору. Загальноприйнята мова аудіовізуального мистецтва.

Модуль 2

Змістовий модуль 3. Аудіовізуальне мистецтво як засіб масової інформації

Тема 9. Громадські функції кіно і телебачення. Усвідомлення кіно як мистецтва, здатного подібно до літератури і театру, живопису і музики, власними виразними засобами створювати образи і відображати дійсність. Телебачення як ретранслятор інформації. Функції сучасного телебачення: соціально-педагогічна, освітня, рекреативна, інформаційна, комунікативна тощо. Телебачення як мистецтво видовища. Виробничі та творчі проблеми сучасного телебачення. Вплив телебачення на суспільство. Телебачення і громадська думка. Відповідальність кіно-телережисера. Етика сучасного телебачення.

Тема 10. Види і жанри сучасного кінематографу. Жанрове розмаїття: кінодрама, кіноповість, кінокомедія, кіноновела, музична комедія тощо. Особливості документального та художньо-документального фільму. Використання в кінофільмах художніх засобів інших видів мистецтв. Види кіномистецтва: ігрове, документальне, науково-популярне, анімаційне. Спільне та відмінне у жанрах кінематографу.

Тема 11. Документалізм як кінематографічне відображення дійсності. Творча інтерпретація документального матеріалу. Типове та виняткове. Специфіка документального кадру. Знакова система. Система умовностей як художній засіб. Первинний матеріал кіно та телебачення. Перетворення репортажного матеріалу в художню структуру. Репортажний знімок та художній образ.

Тема 12. Структура, композиція та стилістика екранного твору. Стилiстика і форма – дві основні складові будь-якого твору. Стилiстика як ознака засобів художньої виразності, що використовує автор. «Надзавдання» (Станіславський) як основа форми, як каркас, на якому тримаються всі елементи конструкції. «Поворотні події». Кадр як основа екранного твору. Види кадру. Стилiстика зображення. Загальні уявлення композиційної побудови екранного твору: від задуму до втілення. Збирання фактів, аналіз фактів і складання первісного плану матеріалу майбутнього екранного твору.

Змістовий модуль 4. Кіно-теледраматургія і загальні питання кіно мови

Тема 13. Драматургія у театрі, кіно та телебаченні. Аспекти теорії кіно і кіно-, теледраматургії. Взаємозв'язок видів і жанрів літератури і мистецтва, їхня підпорядкованість елементам «школи». Кіно-теледраматургія і загальні питання кіномови. Кіно-, теледраматургія як основний спосіб викладення екранного твору. Кіно-теледраматургія як засіб організації логіки розповіді, його форми і емоційної виразності.

Тема 14. Зародження та розвиток кінематографічного сценарію. Виникнення кінематографу. Становлення кіно як виду мистецтва. Вплив звукового оформлення кінематографічної дії на розвиток сценарію. Сценарій як повноцінний літературний твір. Від кіно-, теледраматургії до екранного твору. Вплив специфіки кіно на використання сценарних форм. Специфічні особливості екранної мови. Запозичення екранної мови телебаченням. Виникнення телевізійного сценарію. Драматургія як спосіб, яким автор доводить до глядача свою думку в діючій формі через зіткнення характерів, що розвиваються. Монтажне мислення як відмінна риса драматурга. Закони драматургії продиктовані особливостями сприйняття глядачів і специфікою кіновиробництва.

Тема 15. Основи роботи у програмі Adobe Premiere Pro. Налаштування вікон Adobe Premiere Pro. Вікно Функціонал вікон: Timeline, Monitor, Effects. Плаваючі палітри Adobe Premiere Pro: Info, History. Панель інструментів: Selection, Track Selection, Ripple Edit, Rolling Edit, Slip, Slide, Razor, Rate Stretch, Pen, Hand, Zoom. Основне меню програми. Команд меню File, Project, Marker, Title, Window, Help. Комбінації клавіш для роботи у програмі.

Тема 16. Налаштування проекту Adobe Premiere Pro. Створення користувацького шаблону. Загальні налаштування. Встановлення параметрів проекту. Формат цифрових відеоданих. Формат кадру. Кольори RGB та глибина кольору. Стискання даних. Робота по захопленню звукових та відеоматеріалів. Меню вікна Capture та захоплення матеріалів.

Модуль 3

Змістовий модуль 5. Архітектоніка кіно

Тема 17. Архітектоніка як комплекс законів драматичного доробку. Екран і література; загальне і особливе. Літературне оповідання як одна з форм розгортання екранного образу в часі. Архітектоніка – звід законів, на яких базується "будинок" драматургічного та екранного доробку. Основа композиції і сюжету. Взаємозв'язок з конфліктом. Архітектоніка як демонстрація природної обумовленості, взаємозв'язку і взаємозалежності всіх компонентів композиції.

Тема 18. Кінодраматургія – особливий рід літератури, що призначений для втілення на екрані. Злиття в кінодраматургічному творі елементів всіх родів літератури: прози, поезії і драми. Літературний сценарій – основа екранного видовища. Особливості кіносценарію як літературно-кінематографічного твору. Тричастинна структура сценарію. Фабула сценарію як ряд подій. Драматична і ослаблена фабула в екранному творі. Композиція як процес переходу фабули в сюжет. Композиція фільму – співвідношення його частин. Елементи композиції: експозиція, зав'язка, розвиток дії, драматичний вузол, кульмінація, розв'язка, пролог і епілог. Поняття перипетії – повороту у дії. Колізія, ситуація, драматична інтрига.

Тема 19. Ритм дії і композиція у кіно. Зміна ритмів як композиційний засіб. Поняття драматичного конфлікту. Конфлікт – відзеркалення в сценарії життєвих суперечностей. Конфлікт внутрішній і зовнішній. Розкадровування літературного сценарію режисером. Поняття режисерського сценарію. Втілення в режисерському сценарії ідейно-художнього задуму режисера і шляхів його творчої реалізації. Екранізація як культурологічна проблема.

Тема 20. Особливості редагування у програмі Adobe Premiere Pro. Використання часової шкали та послідовностей. Редагування в діалогових вікнах Timeline та Monitor. Основи редагування звуку. Міксування звуку та створення звукових ефектів. Створення переходів. Робота з надписами та графічними об'єктами. Створення заголовків, надписів, графічних об'єктами. Додавання ефектів до надписів та графічних об'єктів.

Змістовий модуль 6. Зображально-виразальні засоби екранних мистецтв
Тема 21. Екранна творчість як закономірний етап розвитку художнього мислення і естетичного освоєння дійсності. Філософсько-естетичні основи художності. Визначення понять «художній», «художні засоби(кошти) виразності». Коротка історія їх становлення усередині класичних мистецтв.

Тема 22. Пластичні засоби екранної виразності. Розвиток пластичного образу зображення в русі, в часі і просторі. Звукові засоби екранної виразності. Звукозоровий образ зображення. Особливості створення звукозорового образу зображення в документальному кіновідеофільмі.

Тема 23. Пластичні засоби екранної виразності. Р. Канудо, Л. Деллюк, М. Мартен, Ж. Дюлак, П. Рота, З. Кракауер. Роботи С. Ейзенштейна, Л. Кулешова, В. Пудовкіна, О. Довженко, І. Савченко, Д. Вертова, Б. Балаша та ін.

Тема 24. Специфічні методи редагування та ефекти у програмі Adobe Premiere Pro. Розширені технології редагування. Використання відеоефектів. Накладання кліпів.

Кольорові каше та заставки. Ефект руху у програмі Adobe Premiere Pro. Покращення проєктів.

Модуль 1

Змістовий модуль 1. Технологія виробництва екранного твору

Тема 1. Виробництво фільму як технологічний процес. Режисер як технолог екранного твору. Основні техновиробничі процеси в кіно, теле-, та відео-студіях. Етапи виробництва екранного твору. Технологічно-виробничі проблеми сучасного екранного твору та технологічні відмінності кіновиробництва від виробництва телевізійного твору.

Тема 2. Сутність загального монтажного принципу різних видів мистецтва. Монтаж як форма організації художнього матеріалу мистецьких творів. Монтаж як система виразних засобів екрана. Принципи і закономірності монтажу. Монтаж як технологічний процес створення екранного ідейно-художнього цілого – фільму. Монтажний принцип (вибір, порівняння, зіткнення та поєднання) як один із найважливіших виразних засобів мистецтва, що слугує для створення нового змісту, виразності та образності.

Тема 3. Виведення цифрових проєктів у програмі Adobe Premiere Pro. Особливості експортування MPEG-файлів. Функціонал кодеку MPEG Encoder. Експортування фільму до WEB. Характеристика поточних відеоданих. Двопрохідне кодування. Змінна швидкість передавання відеоданих. Експорт у формат Advanced Windows Media. Експорт проєктів у форматі Windows Media. Створення фільму QuickTime. Експорт проєкту у форматі RealMedia. Експортування проєктів на ком пакт-диск. Використання програми Macromedia Director.

Тема 4. Монтаж у різних видах мистецтва. Первинні зародки монтажу у наскальних малюнках прадавньої людини. Відбір і осмислення через організацію художнього матеріалу. Живопис: монтажний принцип композиції, сполучення деталей чи планів під різним кутом зору, в різних площинах і ракурсах. Еволюція розвитку. Музика: порівняння принципів симфонізму з принципами і формами монтажу в кіно. Еволюція розвитку. Література: слова, смисловий і образний контекст. Порівняння і співставлення. Монтажний принцип організації літературного твору. Еволюція розвитку.

Змістовий модуль 2. Теорія і практика монтажу.

Тема 5. Зародження і основні етапи розвитку монтажу. Перші фільми братів Люм'єр. Визначення Шкловського про відсутність в них «художньої події». Інформаційний характер перших фільмів. Спроба Ж. Мельєса поєднати титрами окремі кадри-сцени. Первинний монтаж як суто технологічний процес. Поява «крупного плану». Еволюція розвитку. Окремі кадри як частини цілого фільму. Крупний план як драматичний елемент.

Тема 6. Використання різних методів монтажу у фільмах Д.Гріффіта («Народження нації» та «Нерепримість») та В. Пудовкіна («Мати»). Протипоставлення сцен, де дія відбувається в різних місцях. Монтаж-вираження замість монтажу-розповіді. Монтаж як ряд конфліктів, зіткнення між окремими уривками-кадрами (за визначенням С. Ейзенштейна). Принцип «монтажу атракціонів». В. Пудовкін. Монтаж – це думка, що аналізує, узагальнює. Фільм «Мати». Класична школа. Зміна образної природи фільму з появою звуку. Монтаж зображення і звуку. Синхронність і контрапункт. Еволюція розвитку.

Тема 7. Робота з кольором у програмі Adobe Premiere Pro. Загальні відомості про кольорну корекцію. Технологія корекції кольору. Особливості тонової корекції відео. Засоби балансування кольору. Балансування зміною яскравості в каналах. Зрушення кольору в тоновому діапазоні. Тонова та кольорова корекція за варіантами. Автоматична

кольорна корекція. Створення коригуючого шару та застосування інструментів корекції Color Correction. Порядок корекції відео.

Тема 8. Розробки в теорії монтажу Л. Кулешова. Екранна мова як образне поняття. Класифікація Л. Кулешова: шість крупностей (деталь, крупний план, середній, середній, загальний, дальній), «мікро-» та «макроплани» – терміни, що застосовуються для специфіки у просвітницькому кіно. Експерименти Л. Кулешова – свідчення необхідності цілеспрямованої організації монтажу. «Ефект Кулешова»: співставлення двох, різних за змістом кадрів (крупний план актора Мозжухіна змонтовано з кадрами «тарілка супу», «дівчина у труні» та «граючі діти») породжує новий зміст, якого не було в окремо взятих для експерименту кадрах.

Модуль 2

Змістовий модуль 3. Монтаж як зображально-виразний засіб екранних мистецтв

Тема 9. Зображення як основний прийом кіномови. Зображення і його подвійність: як реальність відзнятого камерою матеріалу і як реальність, відібрана і організована митцем. Зображення в фільмі як комплекс виразних засобів (слово, звук – з одного боку, і монтаж – з іншого).

Тема 10. Специфічні особливості кінозображення, що впливають на глядацьке сприйняття: ілюзія реальності, правдивість передачі зовнішнього світу; -розвиток дії у «теперішньому часі»; -зображення як художня реальність, естетично відтворена; - «смысловая роль» зображення; -«ємність кінозображення» в психологічному контексті фільму; -зображення як комплекс виразних засобів екранного твору (кіно, телефільм тощо). Принципи реалізації митцем творчого задуму. Співпраця режисера з оператором, звукорежисером, ведучим, сценаристом, художником, монтажером, асистентами при створенні аудіовізуального твору.

Тема 11. Основи сюжетоскладання. Визначення сюжету. Сюжет в літературі – віддзеркалення динаміки дійсності у формі дії. Сюжет як форма розгортання теми. Сюжет і фабула. Історія сюжетоскладання. Аристотель, Д. Дідро, Н. Буало й ін. основоположники теорії драми. Сюжетоскладання – історія розвитку характеру. Взаємозалежність понять «Герой» і «Сюжет». Єдність сюжету і характеру. Розкриття типових, істотних процесів соціально-історичного життя. Побудова сюжету. Ситуація як елемент побудови сюжету.

Тема 12. Поняття про кінематографічний час. Вирішення питання кінематографічного перебігу часу на стикі кадрів. Хронометраж і таймінг. Час – засіб виразності. Функції часу в кіно: 1) емпірична – час тієї реальності, в якій відбувається подія, 2) сюжетне – організація фабули, 3) глядацька – облік тривалості сприйняття (від початку до кінця). Сюжетне час залежить від психології сприйняття. Створення певного настрою, або необхідного ефекту здійснюється за допомогою стиснення або розтягування, прискорення або уповільнення часу. Таймінг – розподіл малюнків по відношенню один до одного – розрахунок того, скільки часу слід тримати картинку на екрані. Розрахунок хронометражу: підрахунок точного часу на проголошення закадрового тексту та синхронізація; час звучання музики і шумів.

Змістовий модуль 4. Кінозображення і кінокадр в екранних творах мистецтва.

Тема 13. Режисер як організатор творчого процесу. Термінологія режисера. Кінотермінологія – загальна мова для людей, які створюють твори екранного мистецтва. Терміни «кадр», «план», «розкадрування», «мізансцена». Композиція та стилістика екранного видовища. Поняття «кадр». Елементи виразності кадру: формат, масштабне співвідношення об'єктів та персонажів, колір, тональність, світлове вирішення сцени,

ракурс. Визначення кінематографічного кадру. Кадр як одиниця зображального ряду фільму. Кадр як елемент образної системи. Кадр як основа екранного мистецтва. Зміст та ритм кадру. Види кадру. Кадр та план. Три визначення терміна «кадр»: кадр сценарний (в літературному і режисерському сценаріях); кадр зйомочний (на півліці від включення до виключення камери); кадр монтажний (частина зйомочного кадру, що увійшла у монтаж). Співвідношення між зйомочними і монтажними кадрами.

Тема 14. Графічна мова. Розкадровка екранного твору (номер, тривалість, методи знімання). Поняття мізансцени. Види мізансцен. Театральна і кінематографічна мізансцена. Мізансцена в кіно, опосередкована через кінокамеру – попередня умова побудови «мізанкадру». «Мізанкадр – це стрибок із мізансцени» (за визначенням С. Ейзенштейна). Мізанкадр як частковий кінообраз, як частина структури фільму.

Тема 15. Будова монтажної композиції. Композиція як сукупність знятих за «мізанкадром» уривків. Орієнтація «мізанкадру» на контекст. Індивідуальна пластика «мізанкадру». Монтажна природа мізанкадру. Еволюція розвитку. Мізансцена як вираз задуму режисера, передача ідеї видовища, змісту епізоду, почуття ритму, створення малюнку та звуку спектаклю, фільму, телепрограми тощо. Опанування мовою графіки. Мізанкадр як план знімального майданчика. Еволюція розвитку.

Тема 16. Принципи та прийоми монтажної побудови екранного твору. Виникнення монтажу та його генезис. Діалектика та принципи монтажу. Естетичні властивості монтажу в межах ретрансляційного та постановочного засобів фіксації зображення. Структура монтажного твору: план, монтажна фраза, епізод, сцена, серія. Класифікація та різновиди монтажу: внутрішньокікадровий та міжкікадровий, послідовний, паралельний, перехресний. Образотворчі можливості монтажу (метричні, ритмічні, тональні тощо). Обертонний та інтелектуальний монтаж.

Модуль 3

Змістовий модуль 5. Монтажна зйомка

Тема 17. Особливості телевізійного тексту. Дикторський текст, синхрон, пояснювальні та службові титри. Контрапункт і його значення в образній побудові екранного твору. Уявлення про контрапункт як навісину неузгодженості, асинхронність низки виразних засобів, які одночасно і взаємозв'язано розвиваються. Контрапункт: між кадром і словом, кадром і музикою, словом і музикою.

Тема 18. Формула монтажної зйомки. Послідовність кадрів – умова створення реальної картини світу. Наявність в кадрах загальних ознак (змістовних зображувальних і звукових) є головним монтажним фактором. Композиційні елементи зйомки: рамка кадру, крупність плану, точка зйомки і ракурс, кіноосвітлення, світотональне вирішення кадру. Кадр і його тривалість. Час дії кадру. Кадр і рух камери. Ракурс. Значення ракурсу у побудові екранного зображення. Монтажна зйомка. Закон «вісімки».

Тема 19. Монтажна природа виразності мізанкадру. Поняття мізансцени. Театральна і кінематографічна мізансцена. Мізансцена в кіно, – опосередкована через кінокамеру – є попередньою умовою побудови мізанкадру. «Мізанкадр – це стрибок із мізансцени» (за визначенням Сергія Ейзенштейна). Мізанкадр як частковий кінообраз, як частина структури фільму. Основа монтажної композиції – сукупність знятих за мізанкадром уривків. Орієнтація мізанкадру на контекст. Індивідуальна пластика мізанкадру. Монтажна природа мізанкадру.

Тема 20. Звук в аудіовізуальних мистецтвах. Зоровий і звукозоровий ряд. Звук як еквівалент зорового сприйняття середовища. Функції звуку в екранних видовищах. Звук побутовий синхронний і несинхронний. Звукова мізансцена обставин місця дії. Звукова

мізансцена ситуації. Звукова мізансцена відносин. Звуковий образ та звуковий символ. Відеозвукова композиція кадру. Мова екрану. Слово в ефірі.

Змістовий модуль 6. Монтажна структура фільму.

Тема 21. Елементи монтажного образу. Монтажний образ як результат взаємодії мізанкадрів. Природа художнього образу. Специфіка кінематографічного образу. Матеріальність: духовність кінообразу. Сполучення двох основ кінообразу – головне для кінематографа. Кінематографічний образ – монтажний образ. Монтажний образ – процес і наслідок взаємодії мізанкадрів, в якому виникає нова єдність цих кадрів. Монтажний образ – синтез мізанкадрів елементи якого не існують ізольовано, самостійно. Мізанкадр – як частковий кінообраз. Виникнення цілісного образу – у взаємодії мізанкадрів, елементів монтажного образу. Монтажний образ – як сумарний ефект естетичного освоєння теми твору всіма засобами виразності, притаманними екранним видам мистецтва.

Тема 22. Кадр як одиниця структури фільму. Монтаж – як форма організації матеріалу. Монтаж – синтаксис кінематографа. Від кадру до фільму – композиційна фігура твору. Монтажний кадр – як слово в літературі. Монтажна фраза – як сюжетна необхідність поєднання кадрів для розкриття внутрішніх і зовнішніх зв'язків, що доносять головну думку. Монтажна фраза – поєднання декількох кадрів, об'єднаних певних тематичним мотивом. Ритмічна організація матеріалу – як одна з спеціальних ознак монтажною фрази. Монтажна сцена – одиниця драматургічного членування. Складання монтажною сцени з монтажних фраз. Сукупність монтажних сцен – монтажний епізод. Монтажний епізод – поєднання однієї чи декількох монтажних сцен, що пов'язані дією чи тематично. Фільм – розбивка на монтажні кадри, монтажні сцени, монтажні епізоди.

Тема 23. Монтажна сцена. Десять принципів монтажу однієї сцени. Сцена – як самостійна драматургічна частина твору, де дія розвивається безперервно і пов'язана єдністю простору і часу. Створення засобами монтажу умовного часу і простору. 10 принципів монтажу сцени і їх зв'язок з особливості сприйняття реальної діяльності і мислення людини. Необхідність додержання цих принципів монтажу сцени для забезпечення непомітності стиків кадрів і комфортного сприйняття розвитку дії для глядача.

Тема 24. Кінематографічні засоби та специфіка відеотехніки. Види звукомонтажу. Хромоформний монтаж. Принципові відмінності монтажу в кіно і на телебаченні. Електронний монтаж. Лінійний та нелінійний монтаж. Режисер як технолог аудіовізуального твору. Технологічно-виробничі проблеми сучасного аудіовізуального твору та технологічні відмінності кіно - та відео-монтажу.

3. Структура навчальної дисципліни
7 семестр

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	у тому числі							у тому числі						
	усього	лаб	л	пр	інд	с.р	усього	лаб	л	пр	інд	с.р	усього	лаб
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
МОДУЛЬ 1.														
Змістовий модуль 1. Теорія та історія екранного мистецтва														
Тема 1. Палітра художніх напрямів і стилів сучасного екранного мистецтва	2		2				2		2					
Тема 2. Голлівудський стандарт «низьких» жанрів	2			2			2						2	
Тема 3. Використання індустрії кіно для зйомок серіалів і передач для телебачення	2			2			2						2	
Тема 4. Редагування відео для журналістів як дисципліна	8					8	8						8	
Разом за змістовим модулем 1	14		2	4		8	14		2				12	
Змістовий модуль 2. Аудіовізуальне мистецтво як засіб масової інформації														
Тема 5. Переодизація розвитку світового кіно	2		2				2						2	
Тема 6. Умови виникнення та специфіка постмодернізму	2		2				2						2	
Тема 7. Специфіка світового постмодерного кіно	2			2			2						2	
Тема 8. Специфіка образності екранної мови	10					10	10						10	
Разом за змістовим модулем 2	16		4	2		10	16						16	
Разом за модуль 1	30		6	6		18	30		2				28	
МОДУЛЬ 2.														
Змістовий модуль 3. Аудіовізуальне мистецтво як засіб масової інформації														
Тема 9. Громадські функції кіно і телебачення	2		2				2						2	
Тема 10. Види і жанри сучасного кінематографу	2		2				2						2	
Тема 11. Документалізм як кінематографічне відображення дійсності	8					8	8						8	
Тема 12. Структура, композиція та стилістика екранного твору	2			2			2			2				
Разом за змістовим модулем 3	14		4	2		8	14			2			12	

Змістовий модуль 4. Кіно-теледраматургія і загальні питання кіно мови														
Тема 13. Драматургія у театрі, кіно та телебаченні	2		2				2						2	
Тема 14. Зародження та розвиток кінематографічного сценарію	10						10	10					10	
Тема 15. Основи роботи у програмі Adobe Premiere Pro	2			2			2						2	
Тема 16. Налаштування проєкту Adobe Premiere Pro	2			2			2						2	
Разом за змістовим модулем 4	16		2	4			10	16					16	
Разом за модуль 2	30		6	6			18	30		2			28	
МОДУЛЬ 3.														
Змістовий модуль 5. Архітектура кіно														
Тема 17. Архітектура як комплекс законів драматичного доробку	2		2				2						2	
Тема 18. Кінодраматургія – особливий рід літератури, що призначений для втілення на екрані	2			2			2						2	
Тема 19. Ритм дії і композиція у кіно	8						8	8					8	
Тема 20. Особливості редагування у програмі Adobe Premiere Pro	2			2			2				2			
Разом за модулем 5	14		2	4			8	14			2		12	
Змістовий модуль 6. Зображально-виражальні засоби екранних мистецтв														
Тема 21. Екранна творчість як закономірний етап розвитку художнього мислення і естетичного освоєння дійсності	2		2				2						2	
Тема 22. Пластичні засоби екранної виразності	2		2				2				2			
Тема 23. Пластичні засоби екранної виразності	10						10	10					10	
Тема 24. Специфічні методи редагування та ефекти у програмі Adobe Premiere Pro	2			2			2				2			
Разом за змістовим модулем 6	16		4	2			10	16			2		14	
Разом за модуль 3	30		6	6			18	30		2	2		26	
Усього	90		18	18			54	90		4	4		82	

8 семестр

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		лаб	л	пр	інд	с.р		лаб	л	пр	інд	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
МОДУЛЬ 1.												
Змістовий модуль 1. Технологія виробництва екранного твору												
Тема 1. Виробництво фільму як технологічний процес	2		2				2		2			
Тема 2. Сутність загального монтажного принципу різних видів мистецтва	2			2			2					2
Тема 3. Виведення цифрових проектів у програмі Adobe Premiere Pro	2			2			2					2
Тема 4. Монтаж у різних видах мистецтва	8					8	8					8
Разом за змістовим модулем 1	14		2	4		8	14		2			12
Змістовий модуль 2. Теорія і практика монтажу												
Тема 5. Зародження і основні етапи розвитку монтажу	2		2				2					2
Тема 6. Використання різних методів монтажу	2		2				2					2
Тема 7. Робота з кольором у програмі Adobe Premiere Pro	2			2			2					2
Тема 8. Розробки в теорії монтажу Л. Кулешова	10					10	10					10
Разом за змістовим модулем 2	16		4	2		10	16					16
Разом за модулем 1	30		6	6		18	30		2			28
МОДУЛЬ 2.												
Змістовий модуль 3. Монтаж як зображально-виражальний засіб екранних мистецтв												
Тема 9. Зображення як основний матеріал кіномови	2		2				2					2
Тема 10. Специфічні особливості кінозображення	2		2				2					2

Тема 11. Основи сюжетоскладання	8						8	8				8
Тема 12. Поняття про кінематографічний час	2			2			2			2		
Разом за змістовим модулем 3	14		4	2			8	14		2		12
Змістовий модуль 4. Кінозображення і кінокадр в екранних творах мистецтва												
Тема 13. Режисер як організатор творчого процесу	2		2				2					2
Тема 14. Графічна мова	10						10	10				10
Тема 15. Будова монтажною композиції	2			2			2					2
Тема 16. Принципи та прийоми монтажною побудови екранного твору	2			2			2					2
Разом за змістовим модулем 4	16		2	4			10	16				16
Разом за модулем 2	30		6	6			18	30		2		28
МОДУЛЬ 3.												
Змістовий модуль 5. Монтажна зйомка												
Тема 17. Особливості телевізійного тексту	2		2				2					2
Тема 18. Формула монтажною зйомки	2			2			2					2
Тема 19. Монтажна природа виразності мізансцен	8						8	8				8
Тема 20. Звук в аудіовізуальних мистецтвах	2			2			2			2		
Разом за модулем 5	14		2	4			8	14		2		12
Змістовий модуль 6. Монтажна структура фільму												
Тема 21. Елементи монтажного образу. Монтажний образ як результат взаємодії мізансцен	2		2				2					2
Тема 22. Кадр як одиниця структури фільму	2		2				2			2		
Тема 23. Монтажна сцена. Десять принципів монтажу однієї сцени	10						10	10				10
Тема 24. Кінематографічні засоби та специфіка відеотехніки.	2			2			2					2

Разом за змістовим модулем 6	16	4	2	10	16	2	14
Разом за модулем 3	30	6	6	18	30	2	26
Усього	90	18	18	54	90	4	82

4. Темі лекційних занять 7 семестр

№ з/п	Назва теми	Д.Ф.	З.Ф.
1.	Палітра художніх напрямів і стилів сучасного екранного мистецтва.	2	2
2.	Переодизація розвитку світового кіно	2	-
3.	Умови виникнення та специфіка постмодернізму	2	-
4.	Громадські функції кіно і телебачення	2	-
5.	Види і жанри сучасного кінематографу	2	-
6.	Драматургія у театрі, кіно та телебаченні	2	-
7.	Архітектура як комплекс законів драматичного доробку	2	-
8.	Екранна творчість як закономірний етап розвитку художнього мислення і естетичного освоєння дійсності	2	-
9.	Пластичні засоби екранної виразності	2	2
	Усього	18	4

8 семестр

№ з/п	Назва теми	Д.Ф.	З.Ф.
1.	Виробництво фільму як технологічний процес	2	2
2.	Зародження і основні етапи розвитку монтажу	2	-
3.	Використання різних методів монтажу у фільмах	2	-
4.	Зображення як основний прийом кіномови	2	-
5.	Специфічні особливості кінозображення	2	-
6.	Режисер як організатор творчого процесу	2	-
7.	Особливості телевізійного тексту	2	-
8.	Елементи монтажного образу. Монтажний образ як результат взаємодії мізансцен	2	-
9.	Кадр як одиниця структури фільму	2	2
	Усього	18	4

5. Темі практичних занять

7 семестр

№ з/п	Назва теми	Д.Ф.	З.Ф.
1.	Голлівудський стандарт «низьких» жанрів	2	-
2.	Використання індустрії кіно для зйомок серіалів і передач для телебачення	2	2
3.	Специфіка світового постмодерного кіно	2	-
4.	Структура, композиція та стилістика екранного твору	2	-
5.	Основи роботи у програмі Adobe Premiere Pro	2	-
6.	Налаштування проекту Adobe Premiere Pro	2	-
7.	Кінодраматургія – особливий рід літератури, що призначений для втілення на екрані	2	-
8.	Особливості редагування у програмі Adobe Premiere Pro	2	2
9.	Специфічні методи редагування та ефекти у програмі Adobe Premiere Pro	2	-
	Усього	18	4

8 семестр

№ з/п	Назва теми	Д.Ф.	З.Ф.
1.	Сутність загального монтажного принципу різних видів мистецтва	2	-
2.	Виведення цифрових проектів у програмі Adobe Premiere Pro	2	2
3.	Робота з кольором у програмі Adobe Premiere Pro	2	-
4.	Поняття про кінематографічний час	2	-
5.	Будова монтажною композиції	2	-
6.	Принципи та прийоми монтажною побудови екранного твору	2	-
7.	Формула монтажною зйомки	2	-
8.	Звук в аудіовізуальних мистецтвах	2	2
9.	Кінематографічні засоби та специфіка відеотехніки	2	-
	Усього	18	4

6. Самостійна робота

7 семестр

№ з/п	Назва теми	Д.Ф.	З.Ф.
1.	Редагування відео для журналістів як дисципліна	8	12
2.	Екранна мова як образне поняття	10	16

3.	Документалізм як кінематографічне відображення дійсності	8	12
4.	Зародження та розвиток кінематографічного сценарію	10	16
5.	Ритм дії і композиція у кіно	8	12
6.	Пластичні засоби екранної виразності	10	14
Усього		54	82

8 семестр			
№ з/п	Назва теми	Д.Ф.	З.Ф.
1.	Монтаж у різних видах мистецтва	8	12
2.	Розробки в теорії монтажу Л. Кулешова	10	16
3.	Основи сюжетоскладання	8	12
4.	Графічна мова	10	16
5.	Монтажна природа виразності мизанкадру	8	12
6.	Монтажна сцена. Десять принципів монтажу однієї сцени	10	14
Усього		54	82

7. Методи навчання

1. Практичне заняття.
2. Самостійна робота.
3. Бесіда.
4. Метод тестування.

8. Засоби оцінювання:

- екзамен;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- індивідуальна та групова робота на занятті;
- поточне оцінювання.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

7 семестр

Поточне тестування																							
ЗМ1				ЗМ2				ЗМ3				ЗМ4				ЗМ5				ЗМ6			
T.1	T.2	T.3	T.4	T.5	T.6	T.7	T.8	T.9	T.10	T.11	T.12	T.13	T.14	T.15	T.16	T.17	T.18	T.19	T.20	T.21	T.22	T.23	T.24
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2

8 семестр

Поточне тестування																							
ЗМ1				ЗМ2				ЗМ3				ЗМ4				ЗМ5				ЗМ6			
T.1	T.2	T.3	T.4	T.5	T.6	T.7	T.8	T.9	T.10	T.11	T.12	T.13	T.14	T.15	T.16	T.17	T.18	T.19	T.20	T.21	T.22	T.23	T.24
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	4	2	2	2	2	2	2

10. Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності		Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку/ екзамену
90-100	A	відмінно	зараховано
78-89	B	добре	
65-77	C		
58-64	D		
50-57	E	задовільно	
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

1. Конспекти лекцій.
2. Плани практичних занять.
3. Плани лабораторних занять.
4. Плани самостійної роботи.

12. Рекомендована література

Базова:

1. Безклубенко С. Українське кіно : Начерк історії / Сергій Безклубенко. – К. : КНУКіМ, 2001. – 169 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://library.knukim.edu.ua/mystectvo/kino-telemystetstvo/2104-ukrayinske-kino-nacherk-istoriyi.html>
2. Безклубенко С. Український енциклопедичний кінословник / уклад. С. Д. Безклубенко, О. Г. Рутковський ; КНУКіМ, ІМФЕ ім. М. Рильського НАН України. – К. : КНУКіМ, 2006. – Т. 1 : Основні терміни та поняття. – 497 с.
3. Безклубенко С. Відеологія. Основи теорії художнього аналізу творів екранного мистецтва // Питання культурології : міжвід. зб. наук. ст. / КНУКіМ. – К., 2001. – Вип. 17. – С. 98–126.

4. Гаскель Эд. Снимаем цифровое кино или Голливуд на дому. – К., 2006. <https://issuu.com/evgenbook/docs/d160a7b405454e>
5. Головина А.Д. Мастерство кинооператора. – М.: Искусство, 1995. – 256 с.
6. Довженко і кіно XX століття: зб. статей / Л.Брюховецька, С.Тримбач (упоряд.); І.Дзюба (наук. ред.). – К., 2004.
7. Емблан Д. Цифровая съёмка и режиссура. – М.: Вильямс, 2007. – 224 с.
8. Зубавіна І. Б. Час і простір у кінематографі / І. Б. Зубавіна. – Київ : Щек, 2008. – 447 с. <http://elib.nlu.org.ua/view.html?id=2137>
9. Ілленко Ю.Г. Парадигма кіно [Текст] / Ю. Г. Ілленко. – К.: Абрис, 1999. – 412 с.
10. Киппхан Г. Энциклопедия по печатным средствам информации / Гельмут Киппхан. – Москва: МГУП, 2003. – 1280 с.
11. Крижанівський Б.М. Великі митці кіно. (С.Ейзенштейн.) – К., 1970.
12. Лоусон Н. Работа оператора над фильмом. Глава из книги / Н. Лоусон. – М., 2007.
13. Митта А. Кино : между адом и раем / Митта А. – М.: Подкова, 2000. – 480с.
14. Набісва Н. Портретний жанр у документальних телевізійних фільмах: теоретико-естетичні вимоги / Нармін Набісва. // Синопис: текст, контекст, медіа. – 2016. – №3. – С. 92–98.
15. Шевченко Л.І. Медіалінгвістика : словник термінів і понять / Л.І.Шевченко, Д.В.Дергач, Д.Ю.Сизонов / за ред. Л.І.Шевченко. – Вид.2-ге, випр. і доп. – К.: ВПЦ "Київський університет", 2014. – 380с.
16. Туркаві М. Документальне кіно: Історія питання / Мухаммад Туркаві. // Вісник ХДАДМ. – 2014. – №8. – С. 97–101.
17. Шершньова К. Особливості розвитку документального кіно України у контексті жанрової специфіки мистецтва / Катерина Шершньова. // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2014. – №34. – С. 112–121.
18. Ширман Р. Н. Алхимия режиссуры [Текст] : мастер-класс / Р. Н. Ширман. - К.: Телерадиокурьер, 2008. – 448 с.
19. Andrew, J. Dudley. Concepts in film theory. – Oxford; N.Y.: Oxford University Press, 1984. – xiv, 239 p.
20. Awake in the dark: an anthology of American Film Criticism, 1915 to the present / Ed. by David Denby. – N.Y.: A Division Of Random House, 1977. – 397 p.
21. Bogs, Joseph M. The art of watching films / J.M.Boggs, D.W.Petrie. – 5. ed. – Mountain View etc.: Mayfield, 2000. – XXII, 570 p.
22. Bordwell, David. On the history of film style. – Cambr., Mass.; Lnd.: Harvard UP. 1977. – 322 p.

Допоміжна:

1. Кнабе Г. А. Энциклопедия дизайнера печатной продукции. Профессиональная работа / Г. А. Кнабе. – М.: Издательский дом «Вильямс», 2006. – 736 с., илл.
2. Кричевский В. Типографика в терминах и образах. В 2-х т. Т. 1. – М.: Слово, 2000. – 144 с.
3. Кричевский В. Типографика в терминах и образах. В 2-х т. Т. 2. – М.: Слово, 2000. – 158 с.
4. Михайлов С. М. История дизайна : учеб. для вузов. Том 1. – 2-е изд. испр. и доп. / С. М. Михайлов. – М.: Союз Дизайнеров России, 2002. – 270 с., илл.

5. Морозова И. Г. Рекламный креатив: в поисках ненавязчивой идеи : учеб. пособие для вузов / И. Г. Морозова. – М.: Гелла-Принт, 2003. – 212 с.
6. Розенсон И. А. Основы теории дизайна : учеб. для вузов / И. А. Розенсон. – СПб.: Питер, 2008. – 218 с.
7. Розин В. М. Визуальная культура и восприятие : как человек видит и понимает мир. – 4-е изд., доп. / В. М. Розин. – М.: URSS ; Либ-роком, 2009. – 272 с.
8. Руднев В. Энциклопедический словарь культуры XX века. – 3-е изд., испр. и доп. / Вадим Руднев. – М.: Аграф, 2009. – 544 с.
9. Партико З. В. Загальне редагування: нормативні основи : Навчальний посібник / Зіновій Васильович Партико. – Л.: ВФ Афіша, 2006. – 416 с.
10. Партико З. В. Галузеве редагування в засобах масової інформації: конспект лекцій / З. В. Партико. – Л.: 2007. – 104 с.
11. Волошин В. Г. Комп'ютерна лінгвістика. Навчальний посібник / В. Г. Волошин. – Суми: Університетська книга, 2004. – 382 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Бібліотека БДПУ.
2. Медіатека факультету філології та соціальних комунікацій (56208).
3. Медіатека кафедри соціальних комунікацій.